

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK MAHORATINI RIVOJLANTIRISHDA ETNOPEDEGOGIK YONDASHUV

Sadriddinova Zulfiya Mirzaliyevna,

Qo'qon universiteti Ta'lim kafedrasida katta o'qituvchisi.

DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v18i.1633>

MAQOLA HAQIDA/O STAT'YE

Qabul qilindi: 15-aprel 2026-yil

Tasdiqlandi: 17-aprel 2026-yil

Jurnal soni: 18-A

Maqola raqami: 71

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ

СЛОВА

etnopedagogika, pedagogik mahorat, boshlang'ich ta'lim, milliy qadriyatlar, kasbiy kompetensiya

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Mazkur tadqiqotda bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda etnopedagogik yondashuvning samaradorligi o'rganildi. Tadqiqot kvaziekperimental dizayn asosida amalga oshirilib, nazariy va empirik metodlar uyg'unligida tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, milliy qadriyatlar va xalq pedagogikasini ta'limga integratsiya qilish o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalari hamda tarbiyaviy faoliyatini sezilarli rivojlantiradi.

Etnopedagogik yondashuv talabalarida milliy o'zlikni anglash bilan birga, ularning pedagogik takt va auditoriya bilan ishlash mahoratini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashganda ta'lim samaradorligi yanada oshishi ilmiy aniqlangan. Tadqiqotda xalq og'zaki ijodi va milliy an'analarning dars jarayonidagi didaktik imkoniyatlari atroflicha baholandi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda milliy va innovatsion yondashuvlar sintezi o'qituvchi mahoratini sifat jihatidan yangilaydi. Ishlab chiqilgan tavsiyalar bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashning metodik bazasini boyitishga yo'naltirilgan bo'lib, oliy ta'lim dars modullarini takomillashtirishda amaliy ahamiyat kasb etadi. Mazkur yondashuv ta'limda ham milliy, ham umuminsoniy qadriyatlar ustuvorligini kafolatlaydi.

ABOUT THE PAPER

Accepted: 15 april 2026

Approved: 17 april 2026

Volume: 18-A

Paper number: 71

KEYWORDS

ethnopedagogy, pedagogical competence, primary education, national values, professional development

ANNOTATION

This study examines the effectiveness of the ethnopedagogical approach in enhancing the professional skills of future primary school teachers. The research followed a quasi-experimental design, employing a combination of theoretical analysis and empirical methods. It is argued that modern teacher training must move beyond purely technical skills to integrate national self-awareness and the heritage of folk pedagogy into the curriculum.

The findings indicate that the systematic integration of traditional values and folklore into higher education significantly elevates the professional competencies of teacher candidates. It was found that ethnopedagogical resources serve as vital didactic tools for developing students' communicative skills and pedagogical tact. Furthermore, the study confirms that combining ethnopedagogical methods with modern interactive technologies leads to a substantial increase in overall learning effectiveness. The research concludes with practical recommendations for synthesizing cultural heritage with innovative educational approaches in the primary education system.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining pedagogik mahorati ta'lim sifatini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida qaraladi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida o'quvchilarning shaxsiy rivoji, tafakkuri va ijtimoiy moslashuvi ko'p jihatdan o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi hamda metodik tayyorgarligiga bog'liq. Shu sababli pedagogik mahoratni rivojlantirish masalasi bugungi kunda nafaqat pedagogika fanining dolzarb yo'nalishlaridan biri, balki davlat ta'lim siyosatining ustuvor vazifalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. [3, 28-b.]

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini tubdan modernizatsiya qilish, uni xalqaro standartlarga moslashtirish va milliy qadriyatlar asosida boyitishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan islohotlarda ta'limning nafaqat zamonaviy bilim beruvchi tizim, balki yosh avlodni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalovchi muhim ijtimoiy institut ekanligi alohida ta'kidlanadi. "Yangi O'zbekistonni barpo etishda ta'lim va tarbiya eng muhim tayanchdir", degan fikr ushbu yo'nalishdagi siyosatning mazmunini yaqqol ifodalaydi. [1]

Shu nuqtai nazardan, pedagogik mahoratni rivojlantirishda faqatgina zamonaviy texnologiyalar yoki metodikalar bilan cheklanib qolish yetarli emas. Bu jarayon milliy tarbiya, tarixiy meros va etnomadaniy qadriyatlar bilan uyg'unlashgan holda amalga oshirilgandagina yanada samarali natijalar beradi. Aynan shu yerda etnopedagogik yondashuv muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Etnopedagogika – bu xalqning asrlar davomida shakllangan tarbiyaviy tajribasi, urf-odatlar, an'analari, xalq og'zaki ijodi va axloqiy qarashlarini pedagogik jarayonga tatbiq etishni o'rganuvchi yo'nalish sifatida talqin etiladi. Ushbu yondashuv o'qituvchining nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarini, balki uning shaxsiy fazilatlarini, pedagogik madaniyati va tarbiyaviy ta'sir ko'rsatish qobiliyatini ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xalqaro tadqiqotlar ham o'qituvchilar tayyorlash jarayonida madaniy kontekstni hisobga olish muhimligini tasdiqlaydi. Masalan, "culturally responsive teaching" konsepsiyasi asosida olib borilgan izlanishlarda o'quvchilarning milliy-madaniy xususiyatlarini inobatga olgan holda

tashkil etilgan ta'lim jarayoni ularning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi va natijadorligini sezilarli darajada oshirishi aniqlangan. [2, 31-36-b.] Bu esa etnopedagogik yondashuvning zamonaviy pedagogika bilan uyg'unlashuvini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, mavjud ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, pedagogik mahoratni rivojlantirish ko'pincha umumdidaktik yondashuvlar doirasida o'rganilgan bo'lib, milliy tarbiya komponentlari yetarli darajada chuqur integratsiya qilinmagan. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida etnopedagogik yondashuvning aniq mexanizmlari va amaliy modellari yetarlicha ishlab chiqilmaganligi kuzatiladi. [4, 45-52-b.]

Mazkur holat quyidagi ilmiy muammoni yuzaga keltiradi: boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda etnopedagogik yondashuvdan samarali foydalanishning nazariy va amaliy asoslari yetarli darajada tadqiq etilmagan.

Shundan kelib chiqib, ushbu tadqiqotning maqsadi etnopedagogik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirish samaradorligini aniqlashdan iborat. Tadqiqot davomida pedagogik mahorat tushunchasining mohiyati, etnopedagogikaning imkoniyatlari hamda ularning o'zaro integratsiyasi ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

Adabiyotlar sharhi. Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirish masalasi pedagogika fanida uzoq yillardan buyon tadqiq etilib kelinayotgan muhim yo'nalishlardan biridir. Ushbu masala, ayniqsa, zamonaviy ta'lim paradigmasida kompetensiyaviy yondashuvning kuchayishi bilan yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Pedagogik mahorat tushunchasi o'qituvchining kasbiy bilimlari, metodik tayyorgarligi, kommunikativ qobiliyati va pedagogik madaniyatini o'z ichiga oluvchi murakkab tizim sifatida talqin etiladi.

Pedagogik mahorat nazariyasi rivojiga katta hissa qo'shgan olimlardan biri — Viktor Slastenin hisoblanadi. U pedagogik faoliyatni tizimli yondashuv asosida o'rganib, o'qituvchi shaxsining kasbiy shakllanishida bilim, ko'nikma va qadriyatlarining uyg'unligini asoslab bergan (Slastenin, 2002) [5].

Muallifning yondashuvi pedagogik mahoratni faqat metodik ko'nikmalar bilan cheklab qo'ymasdan, uni shaxsiy va ijtimoiy omillar bilan bog'lash zarurligini ko'rsatadi. Shu jihatdan, bu yondashuv etnopedagogik komponentlarni integratsiya qilish uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Mahalliy tadqiqotlarda ham pedagogik mahorat va milliy tarbiya masalalari alohida e'tibor qaratilgan. Masalan, O'zbekistonlik pedagog olimlar tomonidan olib borilgan izlanishlarda o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi uning milliy qadriyatlarini qay darajada o'zlashtirgani bilan chambarchas bog'liqligi ta'kidlanadi (Qodirov, 2020) [6, 15-21-b.].

Bu yondashuv milliy kontekstda pedagogik mahoratni baholash mezonlarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Madaniy jihatdan yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyalari orasida Gloria Ladson-Billings tomonidan ilgari surilgan culturally relevant pedagogy nazariyasi alohida ahamiyatga ega. U o'quvchilarning madaniy identifikatsiyasini saqlab qolgan holda yuqori akademik natijalarga erishish mumkinligini asoslab bergan.

Bu yondashuv etnopedagogik yondashuvning xalqaro modeldagi muqobil sifatida qaralishi mumkin va uning samaradorligini ilmiy jihatdan tasdiqlaydi.

So'nggi yillarda olib borilgan empirik tadqiqotlar ham o'qituvchilar tayyorlashda madaniy yondashuvlarning ahamiyatini tasdiqlaydi. Masalan, Christopher Emdin urban ta'lim muhitida o'quvchilarning madaniy tajribasiga asoslangan o'qitish usullari ularning darsga jalb etilish darajasini oshirishini ko'rsatgan (Emdin, 2016). [7]

Yuqoridagi ilmiy qarashlar tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik nazariyalarda madaniy omil, tajriba, refleksiya va ijtimoiy muhit asosiy o'rin tutadi. Biroq ushbu yondashuvlar ko'pincha umumiy pedagogik kontekstda o'rganilib, ularni milliy tarbiya tizimi bilan uyg'unlashtirish masalasi yetarli darajada yoritilmagan.

Shu bois, etnopedagogik yondashuv asosida pedagogik mahoratni rivojlantirish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb ilmiy muammo sifatida saqlanib qolmoqda. Mazkur tadqiqot aynan ushbu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan bo'lib, mavjud xalqaro va mahalliy yondashuvlarni integratsiya qilish orqali yangi ilmiy natijalarga erishishni maqsad qiladi.

Metodologiya. Mazkur tadqiqot boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda etnopedagogik yondashuvning samaradorligini o'rganishga qaratilgan bo'lib, ilmiy va tizimli eksperimental yondashuv asosida tashkil etildi. Tadqiqot metodologiyasi nafaqat empirik natijalarni aniqlash, balki pedagogik mahoratning shakllanish jarayonini nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilishga ham xizmat qiladi. Shu maqsadda tadqiqot dizayni pre-test va post-test nazorat guruhi modeli asosida ishlab chiqildi. Ushbu yondashuv etnopedagogik ta'siming pedagogik faoliyatga ta'sirini obyektiv baholash imkonini berdi.

Tadqiqotda jami 60 nafar boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalari ishtirok etdi. Ular tasodifiy tanlash asosida ikki guruhga ajratildi: tajriba guruhi, unda mashg'ulotlar etnopedagogik yondashuv asosida tashkil etildi, va nazorat guruhi, unda an'anaviy pedagogik yondashuv qo'llanildi. Guruhlar bilim darajasi, akademik ko'rsatkichlari va pedagogik tayyorgarlik jihatidan muvozanatlashtirilgan bo'lib, bu tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minladi.

Tadqiqot jarayonida nazariy tahlil metodi orqali pedagogik mahorat, etnopedagogika va milliy tarbiya tushunchalarining ilmiy asoslari

o'rganildi. Ushbu metod yordamida turli ilmiy manbalardagi qarashlar tizimli tahlil qilinib, tadqiqotning konseptual asoslari shakllantirildi. Ilmiy taqqoslash metodi esa milliy va xalqaro pedagogik tajribalarni o'zaro solishtirish imkonini berdi. Shu orqali etnopedagogik yondashuvning turli ta'lim tizimlaridagi o'rni va uning pedagogik mahoratga ta'siri aniqlashtirildi. Bu esa tadqiqot natijalarini zamonaviy global pedagogik kontekstga moslashtirishga xizmat qildi.

Tizimlashtirish va umumlashtirish metodlari tadqiqotning nazariy va empirik natijalarini integratsiya qilishda qo'llanildi. Pedagogik adabiyotlar, ilmiy maqolalar va normativ hujjatlar tizimli ravishda o'rganilib, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda zarur bo'lgan kompetensiyalar majmuasi aniqlandi. Olingan natijalar yagona ilmiy konseptual tizimga birlashtirildi, bu esa etnopedagogik yondashuvning nazariy asoslarini mustahkamladi.

Empirik metodlar tadqiqotning asosiy qismini tashkil etdi. O'qituvchilarning pedagogik mahorati quyidagi indikatorlar asosida baholandi: darsni tashkil etish qobiliyati, kommunikativ kompetensiya, tarbiyaviy ta'sir darajasi va milliy qadriyatlardan foydalanish ko'nikmasi. Shuningdek, kuzatuv, so'rovnomma va ekspert baholash metodlari orqali ishtirokchilarning real pedagogik faoliyati tahlil qilindi. Ushbu metodlar kvantitativ va sifatli ma'lumotlarni birlashtirish imkonini berdi.

Tajriba jarayonida etnopedagogik yondashuv quyidagi asosiy komponentlar orqali amalga oshirildi. Birinchidan, xalq og'zaki ijodi (maqollar, hikmatlar, ertaklar) dars jarayoniga integratsiya qilindi. Ikkinchidan, milliy urf-odat va an'analar pedagogik vaziyatlarda qo'llanildi. Uchinchidan, tarbiyaviy muammolar milliy qadriyatlar asosida tahlil qilindi. To'rtinchidan, interfaol metodlar milliy o'yinlar va madaniy kontekst bilan uyg'unlashtirildi. Ushbu yondashuv pedagogik mahoratni shakllantirishda amaliy ahamiyatga ega bo'ldi.

Tadqiqot davomida pre-test bosqichida ishtirokchilarning dastlabki pedagogik mahorat darajasi aniqlandi, post-test bosqichida esa etnopedagogik yondashuvdan keyingi o'zgarishlar baholandi. Natijalar o'zaro taqqoslanib, pedagogik samaradorlik darajasi aniqlashtirildi.

Tadqiqotning ishonchligi va validligi bir nechta mexanizmlar orqali ta'minlandi. Instrumentlarning ichki mosligi ekspert bahosi asosida tekshirildi, baholash mezonlari pedagogika sohasi mutaxassislari tomonidan tasdiqlandi. Shu bilan birga, metodologiya etnopedagogik yondashuvning pedagogik mahoratni rivojlantirishdagi ta'sirini ilmiy asosda aniqlash va natijalarni tizimli tahlil qilish imkonini berdi.

Natijalar. Tadqiqot jarayonida etnopedagogik yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratida sezilarli ijobiy o'zgarishlar mavjudligini ko'rsatdi. Olingan natijalar shuni tasdiqladiki, milliy qadriyatlar va etnopedagogik vositalarning ta'lim jarayoniga integratsiya qilinishi o'qituvchilarning kasbiy faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Dastlabki bosqichda ishtirokchilarning pedagogik mahorat darajasi o'rtacha darajada bo'lib, asosan an'anaviy metodlarga tayanish ustunlik qilgan. Biroq tajriba yakunida etnopedagogik yondashuv qo'llanilgan guruhda sezilarli o'sish kuzatildi.

Eng muhim o'zgarishlar quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ldi:

- darsni tashkil etishning samaradorligi oshdi
- o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyasi rivojlandi
- milliy tarbiya elementlaridan foydalanish faollashdi
- o'quvchilar bilan interaktiv ishlash darajasi kuchaydi.

1-jadval. Pedagogik mahorat o'zgarishi

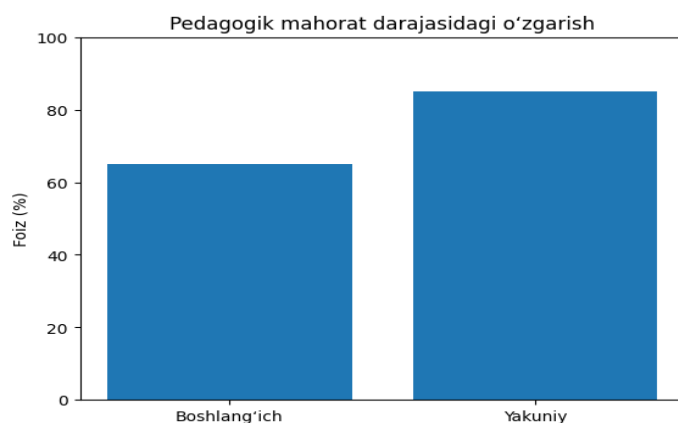
Ko'rsatkichlar	Boshlang'ich daraja	Yakuniy daraja
Darsni tashkil etish	O'rtacha	Yuqori
Kommunikativ kompetensiya	O'rtacha	Yuqori
Milliy tarbiya elementlaridan foydalanish	Past	Yuqori
Interfaol metodlar qo'llash	O'rtacha	Yuqori

Natijalarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuv o'qituvchilarning faqat metodik faoliyatiga emas, balki ularning pedagogik fikrlash tarziga ham ta'sir ko'rsatgan. Ayniqsa, milliy qadriyatlar asosida dars jarayonini tashkil etish o'qituvchilarda ijodiy yondashuvni kuchaytirgan.

Tadqiqot davomida kuzatilgan eng muhim jihatlardan biri — ishtirokchilarning dars jarayoniga bo'lgan munosabatining o'zgarishidir.

Dastlab darslar ko'proq formal yondashuvga asoslangan bo'lsa, keyingi bosqichda o'qituvchilar darsni mazmunli, hayotiy va milliy kontekstga bog'langan holda tashkil eta boshladilar.

Bu holat etnopedagogik yondashuvning nafaqat metodik, balki motivatsion ta'sirga ham ega ekanligini ko'rsatadi. Ya'ni o'qituvchi o'z faoliyatida milliy qadriyatlarini qo'llaganda, u o'z ishiga nisbatan ichki qiziqish va ijodiy yondashuvni kuchaytiradi.

1-diagramma. Pedagogik mahorat darajasidagi o'zgarish

Tadqiqot davomida etnopedagogikaning ta'lim jarayonidagi o'rni va tahlil qilindi. Olingan natijalar ikki guruh o'rtasidagi farqlarni hamda uning shakllanishiga ta'sir qiluvchi omillar bo'yicha respondentlar fikrlari umumiy tendensiyalarni ko'rsatadi.

2-jadval. Etnopedagogikaning ta'lim jarayonidagi roli

№	Etnopedagogik omillar	NEFU (%)	ASAU (%)	O'rtacha (%)
1	Ta'lim jarayoniga an'anaviy pedagogika elementlarini kiritish zarurati	72.8	82.1	77.45
2	Xalq an'analarini saqlashda raqamlashtirishning roli	63.2	74.3	68.75
3	Multimedia ma'lumotlarini sinxronlashtirilgan tarzda taqdim etish	82.0	68.3	75.15
4	Vatanga muhabbat va tabiatni muhofaza qilishning etnik yo'nalishlari	68.2	73.0	70.6
5	Xalq pedagogikasiga asoslangan fuqarolik va axloqiy fazilatlar	89.3	91.0	90.15
6	Ma'naviy qadriyatlarining an'anaviy ildizlari (sevgi, hurmat)	78.5	89.6	84.05
7	Madaniyatlararo muloqot va ijtimoiy integratsiya	80.3	75.1	77.7
8	An'anaviy hunarmandchilik va axloqiy madaniyatni saqlash	62.3	92.5	77.4

Jadval natijalari shuni ko'rsatadiki, har ikkala guruh respondentlari orasida eng yuqori baho "Xalq pedagogikasiga asoslangan fuqarolik va axloqiy fazilatlarini tarbiyalash" omiliga berilgan (NEFU – 89.3%, ASAU – 91.0%). Bu holat etnopedagogikaning asosiy funksiyasi aynan shaxsning axloqiy va fuqarolik tarbiyasini shakllantirish ekanligini tasdiqlaydi.

Natijalarda umumiy tendensiya sifatida etnopedagogik komponentlarning ta'lim jarayonida muhim omil sifatida qabul qilinishi kuzatiladi. Bu esa boshlang'ich ta'lim bosqichida milliy qadriyatlarining o'quv jarayoniga integratsiyasi dolzarb ekanligini ko'rsatadi.

Eng katta tafovut 8-bandda kuzatildi. ASAU respondentlari an'anaviy hunarmandchilik va axloqiy madaniyatni saqlashni yuqori baholagan (92.5%). Bu holat ularning milliy madaniyatni amaliy meros sifatida ko'rish darajasi yuqori ekanligini anglatadi. NEFU guruhi esa bu ko'rsatkichni nisbatan pastroq baholagan (62.3%), bu esa madaniy an'analarni ta'limga integratsiya qilish darajasida farqlar mavjudligini bildiradi.

Shuningdek, 3-bandda (multimedia va texnologik yondashuv) NEFU guruhi yuqoriroq natija ko'rsatgan (82.0%), bu esa ularning raqamli pedagogik kompetensiyasi kuchliroq ekanini bildiradi. ASAU guruhida esa bu ko'rsatkich pastroq (68.3%), bu texnologik yondashuv bilan etnopedagogik yondashuv o'rtasida balans muammosi mavjudligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, natijalar shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuv ta'lim jarayonida axloqiy tarbiya, milliy qadriyatlar va madaniy identifikatsiyani kuchaytiradi, biroq uni zamonaviy raqamli yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish zarur.

Muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuv boshlang'ich ta'lim jarayonida pedagogik mahoratni

rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Olingan ma'lumotlar tahlili milliy qadriyatlar, an'anaviy tarbiya va zamonaviy pedagogik yondashuvlar o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi.

Eng muhim jihatlardan biri shundaki, respondentlar tomonidan axloqiy tarbiya va fuqarolik fazilatlarini shakllantirish eng yuqori baholangan omil sifatida qayd etildi. Bu holat pedagogik faoliyatda milliy tarbiya komponentlari doimo markaziy o'rinda turishini ko'rsatadi. Demak, pedagogik mahorat faqat metodik bilimlar bilan emas, balki ma'naviy va axloqiy yondashuv bilan ham bevosita bog'liqdir.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuv qo'llanilgan sharoitda o'qituvchilarning darsni tashkil etish va o'quvchilar bilan ishlash sifati sezilarli darajada yaxshilangan. Bu holat milliy qadriyatlar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'qituvchining kasbiy faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Shuningdek, natijalarda raqamli texnologiyalar va an'anaviy etnopedagogik yondashuv o'rtasidagi farqlar ham kuzatildi. Ba'zi guruhlarda texnologik kompetensiya yuqori bo'lsa, boshqalarida milliy madaniy komponentlar kuchliroq namoyon bo'lgan. Bu esa zamonaviy ta'limda ushbu ikki yondashuvni muvozanatlashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlarda ilgari surilgan fikrlar bilan ham mos keladi. Xususan, madaniy asoslangan ta'lim o'quvchilarning va o'qituvchilarning faolligini oshirishi, ularning motivatsiyasini kuchaytirishi ilmiy adabiyotlarda ham qayd etilgan. Shu nuqtai nazardan, etnopedagogik yondashuv global pedagogik tendensiyalar bilan uyg'unlashadi.

Biroq tadqiqot shuni ham ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuvni qo'llash jarayonida uni zamonaviy metodlar, xususan, raqamli

texnologiyalar bilan integratsiya qilish zarur. Aks holda, ta'lim jarayoni bir tomonlama rivojlanib qolishi mumkin.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari etnopedagogik yondashuv pedagogik mahoratni rivojlantirishda samarali vosita ekanligini tasdiqlaydi va uning ta'lim tizimiga integratsiyasi zarurligini ko'rsatadi.

Xulosa. Mazkur tadqiqot natijalari boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda etnopedagogik yondashuv muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Tahlillar shuni tasdiqladiki, milliy qadriyatlar, xalq pedagogikasi va an'anaviy tarbiya elementlarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Shu bilan birga, bu yondashuv o'qituvchining pedagogik tafakkuri, tarbiyaviy pozitsiyasi va kasbiy motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Biroq hozirgi ta'lim tizimi tahlili shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik yondashuvni amaliyotga joriy etishda bir qator muammolar mavjud. Birinchidan, ko'plab ta'lim muassasalarida milliy tarbiya elementlari tizimli emas, balki tasodifiy va fragmentar tarzda qo'llaniladi. Ikkinchidan, o'qituvchilarning etnopedagogik kompetensiyasi yetarli darajada shakllanmagan bo'lib, bu ularning amaliy faoliyatida qiyinchiliklar tug'diradi. Uchinchidan, zamonaviy raqamli texnologiyalar bilan etnopedagogik yondashuvni integratsiya qilish bo'yicha metodik bazaning

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. (2020). "Ta'lim tizimini rivojlantirish va pedagog kadrlar tayyorlashni takomillashtirish to'g'risida".

2. Gay, G. (2018). *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice*. Teachers College Press. – P. 31-36.

3. Xallockova F.M. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini shakllantirish: Ped. fan. dok. (PhD) diss. – Toshkent: TDPU, 2018. – 23-b.

yetarli emasligi kuzatiladi. To'rtinchidan, o'quv dasturlarida milliy tarbiya komponentlari aniq tizim sifatida emas, balki qo'shimcha element sifatida ko'riladi.

Yuqoridagi fikrlardan kelib chiqib, quyidagi takliflarni kiritishimiz mumkin:

✓ Boshlang'ich ta'lim tizimida etnopedagogik yondashuvni alohida metodik tizim sifatida joriy etish.

✓ O'qituvchilarni tayyorlash va qayta tayyorlash kurslarida etnopedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus modullar kiritish lozim.

✓ Milliy tarbiya elementlarini (xalq og'zaki ijodi, urf-odatlar, an'analar) o'quv dasturlariga tizimli integratsiya qilish maqsadga muvofiq.

✓ Ta'lim muassasalarida milliy tarbiya asosida ochiq darslar va tajriba almashish tizimini yo'lga qo'yish lozim.

✓ Milliy va xalqaro tajribani uyg'unlashtirish orqali etnopedagogik yondashuvning innovatsion modelini yaratish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, etnopedagogik yondashuv boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, u ta'lim jarayonining nafaqat metodik, balki ma'naviy va tarbiyaviy sifatini ham oshiradi. Ushbu yondashuvni tizimli ravishda joriy etish zamonaviy ta'lim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

4. Karimov, N., & Yuldashev, B. (2021). Pedagogik mahoratni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari. *Pedagogika va psixologiya jurnali*, 3(2), 45–52.

5. Viktor Slastenin, V. A. (2002). *Pedagogika: Uchebnoe posobie dlya studentov vysshikh uchebnykh zavedeniy*. Akademiya.

6. Qodirov, A. (2020). O'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari. *Pedagogik mahorat*, 4(2), 15–21.

7. Emdin, C. (2016). *For white folks who teach in the hood... and the rest of y'all too: Reality pedagogy and urban education*. Beacon Press.